

Štvrtok 10. mája 2012

3. V prípade, ak bolo porušenie spôsobené uverejnením tlačoviny alebo vysielaním, sa za krajinu, v ktorej došlo alebo by mohlo dôjsť k najvýznamnejšej časti alebo častiam škody, považuje krajina, ktorej je v hlavnej miere určená tlačovina alebo vysielacia služba, alebo ak to nie je zjavné, krajina, v ktorej sa vykonávajú kontroly obsahu vydání a malo by sa uplatňovať jej právo. Krajina, ktorej je tlačovina alebo vysielanie určené, sa určuje najmä podľa jazyka tlačoviny alebo vysielania alebo podľa objemu predaja či veľkosti publika v danej krajine v pomere k celkovému predaju alebo veľkosti publika alebo kombináciou týchto faktorov.

4. Pre právo na odpoveď alebo zodpovedajúce opatrenia a akékoľvek preventívne opatrenia alebo súdne príkazy proti vydavateľovi alebo vysielateľovi týkajúce sa obsahu tlačoviny alebo vysielania a porušenia súkromia alebo práv na ochranu osobnosti vyplývajúcich zo spracovania osobných údajov je rozhodným právom právo krajiny, v ktorej má vydavateľ, vysielateľ alebo správca obvyklé sídlo.

Obchodné a investičné stratégie pre južné Stredozemie v nadväznosti na revolúcie v arabskom svete

P7_TA(2012)0201

Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. mája 2012 o obchode pre zmenu: obchodné a investičné stratégie EÚ pre južné Stredozemie v nadväznosti na revolúcie v arabskom svete (2011/2113(INI))

(2013/C 261 E/04)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Barcelonskú deklaráciu z 28. novembra 1995, na základe ktorej vzniklo partnerstvo medzi Európskou úniou a krajinami južného Stredozemia, ako aj na pracovný program prijatý na tejto konferencii,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 27. októbra 2005 o prehodnotení barcelonského procesu⁽¹⁾ a na uznesenie z 25. novembra 2009 o euro-stredozemskom hospodárskom a obchodnom partnerstve vzhľadom na ôsmu konferenciu ministrov obchodu štátov Euromed-u⁽²⁾,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Európskej komisie a vysokej predstaviteľky z 8. marca 2011 predložené Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Partnerstvo pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím (COM(2011)0200),
- so zreteľom na spoločné oznámenie Európskej komisie a vysokej predstaviteľky z 25. mája 2011 predložené Európskej rade, Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Nová reakcia na meniace sa susedstvo (COM(2011)0303),
- so zreteľom na spoločné oznámenie Európskej komisie z 24. mája 2011 predložené Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Dialóg o migrácii, mobilite a bezpečnosti s krajinami južného Stredozemia (COM(2011)0292),
- so zreteľom na Euro-stredozemský obchodný plán do roku 2010 a po tomto roku v znení prijatom na ôsmej konferencii ministrov obchodu Únie pre Stredozemie v roku 2009,
- so zreteľom na závery euro-stredozemských ministerských konferencií a sektorových ministerských konferencií, ktoré sa konali od začatia barcelonského procesu, hlavne na závery deviatej konferencie ministrov obchodu Únie pre Stredozemie z 11. novembra 2010,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 272 E, 9.11.2006, s. 570.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 285 E, 21.10.2010, s. 35.

Štvrtok 10. mája 2012

- so zreteľom na euro-stredomorské dohody o pridružení medzi Spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Tuniskom ⁽¹⁾, Izraelom ⁽²⁾, Marokom ⁽³⁾, Jordánskom ⁽⁴⁾, Egyptom ⁽⁵⁾, Libanomom ⁽⁶⁾ a Alžírskom ⁽⁷⁾ na druhej strane a euro-stredozemskú dočasnú dohodu o pridružení v oblasti obchodu a spolupráce medzi Spoločenstvom a Organizáciou za oslobodenie Palestíny (v prospech Palestínskej samosprávy) ⁽⁸⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie č. 1/95 Asociačnej Rady ES-Turecko z 22. decembra 1995 o realizácii záverečnej fázy colnej únie (96/142/ES) ⁽⁹⁾,
- so zreteľom na dohodu o voľnom obchode, známu ako Agadirská dohoda, podpísanú 25. februára 2004 Jordánskom, Egyptom, Tuniskom a Marokom,
- so zreteľom na posúdenie vplyvu trvalej udržateľnosti euro-stredomorskej zóny voľného obchodu (ZVO), ktoré vypracoval Inštitút pre politiku a riadenie rozvoja univerzity v Manchestri,
- so zreteľom na regionálny strategický dokument (2007 – 2013) a regionálny indikatívny program pre euro-stredozemské partnerstvo (2007 – 2013) a v nich uvedené ciele ⁽¹⁰⁾, ako aj na vykonávacie rozhodnutie Komisie z 29. júla 2011 o druhej časti ročného akčného programu 2011, podľa ktorého sa stredozemský región má financovať na základe rozpočtového riadku 19 08 01 01 všeobecného rozpočtu Európskej únie ⁽¹¹⁾,
- so zreteľom na činnosť nástroja pre európsko-stredozemské investície a partnerstvo, hlavne na konferenciu ministrov, ktorá sa konala 12. júla 2011 v Bruseli, a na jeho výročnú správu za rok 2010 uverejnenú 8. augusta 2011,
- so zreteľom na rozhodnutie rady guvernérov Európskej banky pre obnovu a rozvoj z 5. októbra 2011 použiť finančné prostriedky v krajinách južného a východného Stredozemia,
- so zreteľom na prácu Parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie,
- so zreteľom na prácu Únie pre Stredozemie,
- so zreteľom na rozhodnutie Rady zo 14. decembra 2011 prijať smernice na rokovania o prehĺbení a komplexnej dohode o voľnom obchode pre Egypt, Jordánsko, Maroko a Tunisko,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 6. apríla 2011 o budúcej európskej medzinárodnej investičnej politike ⁽¹²⁾, zo 7. apríla 2011 o revízii južnej dimenzie európskej susedskej politiky ⁽¹³⁾ a zo 14. decembra 2011 o revízii európskej susedskej politiky ⁽¹⁴⁾,
- so zreteľom na všetky uznesenia, ktoré Parlament prijal v súvislosti s arabskou jarou a ktoré sa týkajú slobody náboženstva, viery a svedomia ako základných a univerzálnych hodnôt nevyhnutných pre rozvoj demokracie a hospodárstva,

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 97, 30.3.1998, s. 2.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 147, 21.6.2000, s. 3.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 70, 18.3.2000, s. 2.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 129, 15.5.2002, s. 3.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 304, 30.9.2004, s. 39.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 143, 30.5.2006, s. 2.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 265, 10.10.2005, s. 2.

⁽⁸⁾ Ú. v. ES L 187, 16.7.1997, s. 3.

⁽⁹⁾ Ú. v. ES L 35, 13.2.1996, s. 1.

⁽¹⁰⁾ C(2007)0672.

⁽¹¹⁾ C(2011)5381.

⁽¹²⁾ Prijaté texty, P7_TA(2011)0141.

⁽¹³⁾ Prijaté texty, P7_TA(2011)0154.

⁽¹⁴⁾ Prijaté texty, P7_TA(2011)0576.

Štvrtok 10. mája 2012

- so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod a stanoviská Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (A7-0104/2012),
- A. keďže arabská jar je od pádu Berlínskeho múru najväčšou politickou zmenou v rámci európskeho susedstva, ktorá poskytla EÚ príležitosť zladit' svoje obchodné záujmy a záujmy v oblasti zahraničnej politiky so svojimi hlavnými hodnotami, ktorými sú ľudské práva, demokracia a slobodná spoločnosť; keďže v súlade s článkom 8 Zmluvy o Európskej únii musí Únia rozvíjať osobitné vzťahy so susednými krajinami s cieľom vytvoriť priestor prosperity a dobrého susedstva, ktorý je založený na hodnotách Únie a charakterizovaný blízkymi a mierovými vzťahmi založenými na spolupráci, ktorá je jediným kľúčom k trvalej stabilite, bezpečnosti a hospodárskemu rozvoju a pokroku Európy,
- B. keďže EÚ má výlučné právomoci v obchodnej a investičnej politike, čo jej umožňuje zabezpečiť účinnú reakciu na prevraty a prispieť k hospodárskemu a sociálnemu pokroku v krajinách južného Stredozemia,
- C. keďže Lisabonská zmluva vymedzuje medzinárodný obchod ako jednu z troch oblastí vonkajšej činnosti EÚ a vyžaduje jeho zosúladenie s jej ostatnými politikami: politikou v oblasti zahraničných vecí a politikou v oblasti medzinárodného rozvoja; keďže obchod bol vždy silným pilierom susedskej politiky a táto skutočnosť bola zdôraznená v oznámeniach Komisie s názvami Nová reakcia na meniace sa susedstvo a Partnerstvo pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím,
- D. keďže v občianskych spoločnostiach krajín južného Stredozemia je rozšírený názor, že EÚ by im mala aktívnejšie pomáhať pri ich politických a hospodárskych zmenách,
- E. keďže regionálne inštitúcie, ktoré vykonávajú podobnú úlohu ako Rada Európy a Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe v strednej a východnej Európe a strednej Ázii, nevykonávajú dohľad nad hospodárskou a politickou obnovou po skončení arabskej jari,
- F. keďže neexistuje osobitná euro-stredomorská finančná inštitúcia, a to aj napriek tomu, že skúsenosti získané Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (EBOR) v predchádzajúcich rokoch počas prechodného obdobia strednej a východnej Európy by takejto inštitúcii umožnili zohrávať v krajinách južného Stredozemia pozitívnu úlohu; s poľutovaním však konštatuje, že niekoľko členských štátov EÚ doteraz neratifikovalo pozmeňujúce a doplnujúce návrhy k dohode o EBOR, ktorá tejto banke pomôže, aby bola v regióne Stredozemia plne funkčná,
- G. keďže hospodárstva krajín južného Stredozemia doteraz riadili nedemokratickí vodcovia v záujme úzkej skupiny ľudí; keďže sa často prehliadali potreby najzraniteľnejších ľudí; keďže skutočnosť, že mnohí diktátori boli teraz zvrhnutí, poskytuje nové možnosti na otvorenie hospodárstiev regiónu a vytvorenie skutočného trhového hospodárstva,
- H. keďže EÚ už má colnú úniu s Tureckom a platné dohody o voľnom obchode s krajinami južného Stredozemia okrem Sýrie, ktorá nepodpísala konečný dohodnutý balík, a Líbye, s ktorou boli rokovania pozastavené vo februári 2011 po vypuknutí občianskej vojny,
- I. keďže členstvo v Svetovej obchodnej organizácii (WTO) nie je podmienkou účasti na obchodných rokovaniach, čoho dôkazom sú obchodné ustanovenia dohôd o pridružení s Libanom a Alžírskom, dočasná dohoda s palestínskymi úzermi, pozastavené rokovania s Líbyou a neratifikovaná dohoda so Sýriou,
- J. keďže Euro-stredozemskú zónu voľného obchodu, ktorá predstavuje najambicióznejší hospodársky projekt vyplývajúci z Barcelonskej deklarácie, sa nepodarilo uskutočniť do cieľového dátumu, ktorým bol rok 2010, a to z dôvodu konfliktov v regióne a nedostatočnej angažovanosti v rámci regiónu (juh – juh),

Štvrtok 10. mája 2012

- K. keďže hospodárska kríza z roku 2008 priamo postihla hlavné hnacie sily hospodárstiev krajín južného Stredozemia a keďže sociálne a politické nepokoje v Tunisku, Egypte, Sýrii a Líbyi počas arabskej jari ešte viac prehĺbili hospodársky pokles v týchto krajinách; keďže nie všetky krajiny južného Stredozemia pocítili arabskú jar rovnako, pretože v niektorých krajinách sú ešte stále pri moci staré režimy, zatiaľ čo ostatné krajiny prežívajú pretrvávajúce obdobie sociálnych nepokojov, ktoré ďalej oslabujú ich hospodárstvo,
- L. keďže arabská jar odhalila štrukturálne a systémové obchodné a fiškálne slabiny regiónu, najmä citlivosť na ostré výkyvy na komoditných trhoch, a keďže akákoľvek nová obchodná stratégia pre Stredozemie sa musí venovať týmto nedostatkom, posilniť potravinovú bezpečnosť a ukončiť finančné špekulácie s potravinovými komoditami, ak chce uspokojiť ambície občanov,
- M. keďže chronická nezamestnanosť, najmä mladých ľudí, a nedostatočná obchodná diverzifikácia predstavujú aj naďalej vážne problémy; keďže dlhodobá štrukturálna nezamestnanosť a nelegálna práca vrátane detskej práce je vo väčšine krajín južného Stredozemia stále vysoká a ďalej sa zhoršuje v krajinách, ktoré počas arabskej jari zažili vážne sociálne nepokoje; keďže Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) odhaduje, že na udržanie súčasnej úrovne zamestnanosti je v regióne potrebné vytvoriť 25 miliónov nových pracovných miest v priebehu nasledujúceho desaťročia,
- N. keďže mladiství (vo veku 10 – 19 rokov) predstavujú 20 % obyvateľstva a miery nezamestnanosti mladých ľudí vo veku od 15 do 24 rokov predstavujú približne 25 – 30 %, pričom účasť žien na trhu práce je stále veľmi nízka; keďže nezamestnanosť je mimoriadne vysoká u absolventov vysokých škôl, čo vedie k úniku mozgov a plytvaniu ľudskými zdrojmi,
- O. keďže je v najvyššom záujme EÚ, aby si stanovila vysoké ciele v oblasti hospodárskej spolupráce a prijala vzájomne výhodnú, zodpovednú a pružnú stratégiu, založenú na podpore prechodu k demokracii a obrany ľudských práv,

Všeobecné pripomienky

1. domnieva sa, že arabská jar predstavuje jedinečnú historickú udalosť vyvolanú túžbou ľudí po slobode, demokratických právach a zlepšení ich životnej úrovne; vyjadruje hlbokú ľútosť nad stratou životov, ktoré vyhasli počas boja za zvrhnutie skorumpovaných diktatúr;
2. je si vedomý, že v dôsledku týchto obetí existuje v spoločnostiach krajín južného Stredozemia obrovské očakávanie omnoho väčšej a spravodlivejšej podpory demokratických reforiem a skutočného hospodárskeho rozvoja v prospech všetkých zo strany EÚ;
3. poznamenáva, že výdobytky revolúcií v arabskom svete ešte neboli plne skonsolidované a že EÚ musí urýchlene konať, aby mohla realizovať svoj program obchodu pre zmenu, keďže okrem okamžitých hospodárskych výhod je obchod účinným prostriedkom na upevnenie demokracie a podporu stability, lebo pomáha zabráňovať korupcii, zabezpečuje vyváženejšie rozdelenie bohatstva a poskytuje širokému obyvateľstvu väčšie právomoci; nabáda prechodné orgány, aby zabezpečili pokojný prechod ku skutočnej demokracii; naliehavo vyzýva vnútroštátne orgány, aby rešpektovali právo svojho ľudu na pokojné demonštrácie a upustili od akýchkoľvek násilných represíí;
4. v tejto súvislosti víta vytvorenie osobitnej skupiny EÚ – Tunisko, ktorá je prvou pracovnou skupinou zriadenou spoločne s jednou z krajín južného Stredozemia s cieľom zabezpečiť lepšiu koordináciu podpory EÚ a medzinárodnej podpory poskytnutej príslušnej krajine na jej transformáciu; víta skutočnosť, že Parlament sa zúčastnil na jej prvej schôdzi; žiada podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku a Komisiu, aby Parlamentu aj naďalej umožňovali podieľať sa na tejto iniciatíve i budúcich iniciatívach; víta vytvorenie monitorovacej skupiny pre južné Stredozemie v rámci Parlamentu s cieľom monitorovať reakciu EÚ na krízy v krajinách Stredozemia;

Štvrtok 10. mája 2012

5. víta spravodlivé a transparentné voľby, ktoré nedávno prebehli v Tunisku – spolu s reformami v hospodárskej, právnej a sociálnej sfére – a ktoré sú dobrým príkladom pre ostatné krajiny v regióne; zdôrazňuje význam slobodných a spravodlivých volieb pri zabezpečovaní jednotnosti týchto krajín zriadením demokratických a pluralistických inštitúcií, čím sa vytvára základ pre posilnenie stability a zmodernizovanie sociálno-ekonomických štruktúr, ktoré sú samé osebe nevyhnutným predpokladom na prítiahnutie medzinárodných investícií a dosiahnutie trvalo udržateľného rastu; zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa spolu s demokratickými zmenami uskutočnili aj reformy v hospodárskej, právnej a sociálnej sfére s cieľom prístupniť a modernizovať sociálno-ekonomické štruktúry týchto krajín;
6. považuje zahraničný verejný dlh krajín v severnej Afrike a na Blízkom východe za nelegitímny vzhľadom na skutočnosť, že tento dlh vytvorili diktátorské režimy prevažne na osobné obohatenie politickej a ekonomickej elity a na nákup zbraní, ktoré často používali na utlačanie svojho vlastného obyvateľstva; preto žiada o prehodnotenie tohto dlhu, najmä dlhu spojeného s výdavkami na zbrane;
7. vyjadruje poľutovanie nad úlohou európskych spoločností pri vývoze zbraní a položiek s dvojakým použitím do krajín s represívnymi režimami, ako aj pri likvidácii technológií organizovaných diktátorskými režimami; vyzýva Komisiu, aby vypracovala usmernenia pre spoločnosti EÚ, ktoré by ich zaväzovali konať v takýchto situáciách v súlade so základnými zásadami EÚ;
8. zdôrazňuje, že obchodná a investičná politika je vo výlučnej právomoci EÚ a mala by poskytovať inovačné a konkrétne nástroje na dosiahnutie cieľov zahraničnej politiky EÚ, ktorými sú demokracia, prosperita, stabilita a mier v regióne;
9. uznáva, že EÚ musí uzákoníť koordinovanú politiku voči krajinám južného Stredozemia, ale varuje pred univerzálnym prístupom k arabskej jari, lebo aj keď sú si krajiny južného Stredozemia v mnohom podobné, majú rôzne formy represívnej vlády, rôznu úroveň hospodárskeho rozvoja a čelia rôznym sociálnym a demografickým problémom;
10. zdôrazňuje, že jednou z hlavných úloh Európskeho parlamentu je zintenzívniť politický dialóg a vzájomné porozumenie a dôveru medzi Európou a tretími krajinami vrátane krajín južného Stredozemia, v ktorých by sa Európsky parlament mal zamerať na šírenie a presadzovanie demokratických reforiem, úplnej slobody a zásad právneho štátu; zdôrazňuje, že tieto dôležité úlohy založené na priamych vzťahoch by zároveň mohli slúžiť na posúdenie plnenia budúcich kritérií (vzhľadom na udalosti a dosiahnutý pokrok) a na vykonanie potrebných úprav dohôd o pridružení, najmä v oblasti obchodu, investícií a financií;
11. je si vedomý skutočnosti, že EÚ za posledných desať rokov posilnila hlbší a komplexnejší prístup k dohodám o voľnom obchode s väčšinou krajín južného Stredozemia napriek zjavnému nedostatku demokratickej legitimacy rokovacích partnerov; zdôrazňuje význam bezprostredných obáv týkajúcich sa stabilizácie demokratického procesu v rámci budovania nových sociálnych a politických inštitúcií, ktoré budú môcť pri rokovaniach o obchodných dohodách pôsobiť ako legitímni a informovaní partneri;
12. poukazuje na to, že EÚ je najväčší spotrebiteľský trh na svete, ku ktorému by mal byť prístup umožnený len vtedy, ak majú partnerské krajiny vážny záujem o zapojenie sa do dvojstranného otvorenia trhov, ak majú z hospodárskych reforiem výhody všetci obyvatelia partnerskej krajiny vrátane tých najzraniteľnejších a ak partnerské krajiny prijímú a splnia náležité politické, sociálne a environmentálne záväzky;
13. poukazuje na skutočnosť, že mnohé krajiny južného Stredozemia majú obrovský hospodársky potenciál, pričom niektoré z nich majú aj veľké množstvo aktív a prírodných zdrojov, ktoré pri správnom riadení poskytnú príležitosť na hospodársky rast a rozvoj na oboch stranách Stredozemia; z tohto dôvodu by sa mali zaviesť nevyhnutné opatrenia a mechanizmy, ktoré zaručia uplatňovanie rovnakých sociálnych, environmentálnych a fyto-sanitárnych noriem;
14. víta cieleň prístup zdola nahor, ktorý oznámila Komisia, založený na väčšej podmienenosti a lepšej diferenciacii v rámci poslednej revízie európskej susedskej politiky, a zásadu „viac za viac“, ktorá zabezpečí lepšie cieleň pomoc pre každú krajinu susediacu s EÚ a zaručí, aby jej financovanie zodpovedalo politickým ambíciám; domnieva sa, že úspechy dosiahnuté v oblasti demokratických reforiem a osobných slobôd by mal odrážať podobný proces v hospodárskej a obchodnej oblasti so sprievodnými slobodami, ktoré umožňujú zriadenie a prevádzkovanie podnikov, s cieľom odstrániť oligarchie, ktoré tradične dominujú v krajinách južného Stredozemia;

Štvrtok 10. mája 2012

Prehĺbené a komplexné dohody o voľnom obchode (DCFTA) a ďalšie obchodné nástroje

15. konštatuje, že EÚ už v rámci dohôd o pridružení uzavrela silné preferenčné obchodné dohody s mnohými krajinami južného Stredozemia; zdôrazňuje však, že žiadny z týchto procesov nebol úplne dokončený, a je presvedčený, že existuje ešte veľký potenciál na prehĺbenie hospodárskych vzťahov najmä v regulačnej oblasti s dlhodobým cieľom integrácie do vnútorného trhu EÚ;

16. preto víta rozhodnutie Rady povoliť otvorenie rokovaní o dohodách DCFTA s Egyptom, Jordánskom, Marokom a Tuniskom hneď, ako sa dokončia potrebné prípravné procesy; domnieva sa, že následné prvotné analýzy by mali vychádzať zo skúseností získaných počas prípravných fáz vedených s východnými partnermi, pričom by sa v nich malo uznať, aký veľký politický význam má vyhnúť sa zbytočným zdržaniam v prípade partnerov, ktorí sú pripravení začať rokovania; považuje za nevyhnutné, aby do týchto rokovaní boli zapojené všetky sociálne sily, najmä MVO a odbory, a aby sa s nimi konzultovalo od začiatku všetkých obchodných rokovaní;

17. vyjadruje znepokojenie nad skutočnosťou, že Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) ešte nezverejnila podrobnosti o kritériách „viac za viac“, na základe ktorých sa spoločne s prvotnou analýzou obchodnej činnosti rozhodne o tom, či je krajina oprávnená a pripravená uzatvoriť dohodu DCFTA; preto žiada ESVČ o určenie týchto kritérií, aby bol proces transparentný a aby partnerské krajiny vopred vedeli, kde budú potrebné zmeny; trvá na tom, že najdôležitejší faktor tohto procesu musí byť rešpektovanie demokratických inštitúcií a základných práv vrátane slobody prejavu, slobody združovania a ochrany náboženských menšín, medzinárodného pracovného práva, dohovorov Medzinárodnej organizácie práce a Dohovoru OSN o právach dieťaťa, pričom sa domnieva, že stredobodom tohto procesu musia byť iniciatívy na podporu zrušenia trestu smrti a že tento proces by mal reagovať na významné zlepšenia alebo zhoršenia v partnerských krajinách počas prípravnej fázy a samotných rokovaní; trvá na tom, že prvotná analýza by mala stanoviť primeranú úroveň otvorenosti ekonomiky a ukazovateľ toho, aký prospech majú jednotlivé úrovne spoločnosti z obchodu a priamych zahraničných investícií;

18. pripomína, že zóny voľného obchodu nie sú samoučelné a že by mali byť prospešné pre každú krajinu; trvá na tom, že obchodné ustanovenia by mali byť podporené posilnenými doložkami o ľudských právach s lepšími ustanoveniami o monitorovaní a vykonávaní a kapitolou o ambicióznom udržateľnom rozvoji, pri dosahovaní ktorého bude hlavnú úlohu zohrávať občianska spoločnosť, vrátane ustanovení o sociálnej zodpovednosti podnikov, čo posilní spoločnú zodpovednosť za proces;

19. víta zameranie sa na prekážky obchodu za hranicami štátu a na prekážky zosúladenia s *acquis* EÚ, konštatuje však, že v určitých krajinách stále existuje priestor na ďalšie rokovania o znížení ciel; zdôrazňuje, že na to, aby mali dohody DCFTA pre krajiny južného Stredozemia skutočnú hodnotu, musí byť EÚ pripravená vynaložiť ďalšie úsilie v citlivých oblastiach, akými sú napríklad poľnohospodárstvo a služby v rámci režimu 4; v tejto súvislosti konštatuje, že EÚ má s týmito krajinami v skutočnosti absolútny obchodný prebytok v poľnohospodárstve;

20. žiada Komisiu, aby osobitne podporila spravodlivý obchod a ekologické poľnohospodárstvo, najmä v záujme podpory malých poľnohospodárov, výrobcov a výrobných družstiev ako spôsob na integráciu udržateľných poľnohospodárskych postupov a rozvoja vidieka, a zároveň rozvinula dodávateľský reťazec s cieľom zaistiť pre európskych spotrebiteľov kvalitné výrobky, ich vysledovateľnosť a spoločenský a environmentálny charakter;

21. poukazuje na význam poľnohospodárstva, ktoré v krajinách južného Stredozemia zamestnáva viac ako jednu tretinu zárobkovo činného obyvateľstva, a rozvoja vidieka v procese stabilizácie vzhľadom na to, že najmä v podmienkach zvýšenej instability na svetových trhoch prispievajú k zvýšeniu potravinovej bezpečnosti, spravodlivejšej tvorbe a rozdeleniu príjmov, vytváraniu pracovných miest a integrácii žien a drobných poľnohospodárov do hospodárstva;

22. preto víta úmysel Komisie podporiť rozvoj vidieka prostredníctvom programu Nástroj európskeho susedstva pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, ktorý by zahŕňal investičnú podporu a rozvíjal administratívne kapacity na základe najlepších postupov EÚ v oblasti rozvoja vidieckych oblastí s cieľom uľahčiť modernizáciu poľnohospodárskej výroby v súlade s normami EÚ v oblasti kvality a bezpečnosti potravín;

Štvrtok 10. mája 2012

23. víta tiež záväzok Komisie, uvedený v jej spoločnom oznámení z 25. mája 2011 (COM(2011)0303), poskytovať finančné prostriedky na pilotné programy poľnohospodárskeho, vidieckeho a regionálneho rozvoja, ktoré budú vychádzať z rozsiahlych skúseností EÚ v týchto oblastiach a zároveň čo najlepšie využívať úzku spoluprácu s FAO, so Svetovou bankou a prípadne s EIB;
24. vyzýva EÚ, aby v rámci boja proti chudobe, ktorá je dlhodobým problémom na vidieku, podporila rozvoj zdravej poľnohospodárskej produkcie a vidieka v tomto regióne s cieľom posilniť proces stabilizácie; preto okrem technických zlepšení zdôrazňuje aj význam inštitucionálnych a infraštrukturálnych zlepšení na tento účel (v oblastiach, ako sú zavlažovanie, manipulácia, uskladňovanie, balenie, preprava, systémy uvádzania na trh a prístup k službám), ako aj význam programov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a to najmä pre ženy, ako aj v prípadoch, keď je organizačná úroveň výrobcov nízka a v občianskej spoločnosti sa vyskytujú nedostatky, čo predstavuje ďalšie prekážky rozvoja účinného agropotravinárskeho systému; vyzdvihuje úlohu osvetových služieb, ktoré uľahčujú šírenie znalostí; podčiarkuje, že obavy z globálnej zmeny životného prostredia a klímy by mali viesť k podpore presadzovania trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a energie a ku kompatibilným výrobným postupom; zdôrazňuje, že vzhľadom na narastajúci svetový dopyt po potravinách je nevyhnutné podporovať diverzifikáciu výroby s cieľom zvýšiť odolnosť počas kolísaní trhu a kríz životného prostredia;
25. s cieľom zabrániť sociálnemu a ekologickému dumpingu medzi príslušnými krajinami a v rámci ich vzťahov k EÚ ďalej žiada, aby opatrenia navrhnuté Komisiou zrýchlili zavádzanie inovačných praktík zameraných na podporu miestnych odborných znalostí, školení pre organizácie výrobcov a rozvoja miestnych a regionálnych trhov v rámci výmeny najlepších postupov medzi krajinami navzájom a s EÚ, čo sa uplatňovalo už počas predvstupových procesov krajín susediacich s Európskou úniou a v rámci vzťahov s nimi;
26. upriamuje pozornosť na prínosnú úlohu, ktorú by mohla zohrávať väčšia integrácia medzi severo-africkými a subsaharskými krajinami, a zdôrazňuje potrebu prijať opatrenia na globálnej úrovni, aby sa zabránilo tým druhom jednostranných opatrení, ktoré sú často vykonávané ako reakcia na potravinovú krízu a extrémne meteorologické javy;
27. zdôrazňuje, že osobitne dôležité pre hospodársky rozvoj krajín južného Stredozemia sú priame zahraničné investície, keďže úrovne investícií sa buď nedostatočne alebo príliš zameriavajú na ťažobný priemysel; žiada Komisiu, aby zaistila koordináciu dohôd DCFTA a investičného úsilia v regióne s cieľom podporiť hospodársku diverzifikáciu;
28. konštatuje však, že predchádzajúce snahy rokovať o odvetvových opatreniach na základe dohôd o pridružení sa ukázali ako neúspešné; žiada Komisiu, aby zvýšila motiváciu krajín južného Stredozemia rokovať o investíciách a ďalších tzv. singapurských otázkach, akými sú služby, v rámci dohôd DCFTA; domnieva sa, že Komisia by mala v prípade potreby uplatniť jednostranné vykonávanie a mala by byť pružná, pokiaľ ide o citlivé odvetvia príslušných krajín;
29. zdôrazňuje, aké dôležité je poskytnúť partnerským krajinám a ich podnikom okrem príležitosti na obchodovanie aj výraznejšiu technickú podporu, aby mohli čo najlepšie využiť poskytnuté príležitosti; uznáva, že EÚ už poskytuje takúto pomoc, domnieva sa však, že tieto programy by sa mali viac zameriavať na malé a stredné podniky, a to aj prostredníctvom rozšírenia programu Pomoc obchodu;
30. žiada Komisiu, aby využila dohody DCFTA na zosúladenie noriem v regulačnej oblasti, a to najmä v oblasti technických noriem a predpisov, sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, pravidiel transparentnosti pre verejné obstarávanie, pravidiel na ochranu duševného vlastníctva, zjednodušovania obchodu/ciel a odstraňovania necolných prekážok; poukazuje na to, že v dohodách o pridružení sa tejto spolupráci nevenuje dostatočná pozornosť a že úroveň zapojenia EÚ by sa mala zvýšiť;

Štvrtok 10. mája 2012

31. v tejto súvislosti víta dodatočné zdroje vyčlenené na technickú spoluprácu a trvá na tom, že by mali byť čo najskôr poskytnuté Generálnemu riaditeľstvu Európskej komisie pre rozvoj a spoluprácu (GR DEVCO) a decentralizované delegáciám EÚ na danom mieste;

32. uznáva, že hlavným cieľom by mali byť dohody DCFTA, ale je si vedomý toho, že Komisia zatiaľ naďalej uskutočňuje odvetvové rokovania na základe existujúcich dohôd o pridružení vrátane dohôd o posudzovaní zhody a prijímaní priemyselných výrobkov (ACAA), dohôd v oblasti poľnohospodárstva a rybného hospodárstva, dohôd o službách a investíciách a dohôd o urovnávaní sporov; vyzýva Komisiu, aby zvažila aj aktualizáciu existujúcich odvetvových dohôd s krajinami, v prípade ktorých je možné ponuky zlepšiť, ale uzatvorenie dohody DCFTA nie je okamžite možné; žiada Komisiu, aby lepšie prehodnotila, kedy a ako sa tieto procesy nakoniec zlúčia s budúcimi dohodami DCFTA, a aby zaistila, že strata členstva v systéme všeobecných preferencií v roku 2014 negatívne neovplyvní prístup krajín južného Stredozemia k trhu EÚ s akoukoľvek skupinou výrobkov;

33. žiada, aby Komisia vypracovala aj stratégiu pre partnerov „viac za viac“, s ktorými neexistuje žiadna predchádzajúca dohoda alebo ktorí nie sú bezprostrednými cieľmi dohôd DCFTA, a to najmä pre krajiny, ako sú Líbya a Libanon, ktoré ešte nie sú členmi WTO; zdôrazňuje, že hoci by sa týmto krajinám mala skutočne naďalej poskytovať technická pomoc s cieľom prispieť k ich pokročeniu v získavaní členstva vo WTO, samotná táto aktivita nepostačuje a podľa potreby by ju mali dopĺňať dohody zlučiteľné s dohodami WTO, ktoré im prinesú výhody v kratšom čase;

Posilnenie malých a stredných podnikov (MSP) ako nástroj hospodárskej demokratizácie

34. je presvedčený, že úspešná obchodná stratégia pre región by mala posilniť úlohu MSP, ktoré v niektorých krajinách zabezpečujú až 30 % zamestnanosti; uznáva význam mikropodnikov, ktoré v Egypte predstavujú 98,1 % MSP, v Maroku 97,8 %, v Jordánsku 89,1 %, ale v Tunisku len 9,2 %;

35. je znepokojený vysokým počtom neregistrovaných MSP, ktoré pôsobia na čiernom trhu, a skutočnosťou, že podiel nelegálneho zamestnávania (okrem poľnohospodárstva) dosahuje v niektorých krajinách južného Stredozemia až 70 %; je presvedčený, že ak má región začať seriózne hospodársky rásť, obchodná stratégia EÚ by mala tiež zvýšiť motiváciu neregistrovaných podnikov, aby legitimizovali svoje postavenie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby podporila programy v oblasti budovania administratívnych kapacít, najmä pokiaľ ide o registráciu podnikateľských subjektov, zamestnanosť a sociálne veci, a aby venovala osobitnú pozornosť budovaniu kapacít v oblasti právnych služieb, čím sa zabezpečí lepšia príprava na vykonávanie potrebných reforiem;

36. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že MSP a družstevné podniky majú veľmi obmedzený prístup k investíciám, a trvá na tom, že je potrebné zabezpečiť riadny prístup k financovaniu prostredníctvom poskytovania spoľahlivých, dostupných a jednoduchých mikroúverov a systémov protizáruk zo strany Európskej investičnej banky (EIB); domnieva sa, že takéto systémy by príjmom umožnili inovovať a reštrukturalizovať spôsobom, vďaka ktorému by v plnej miere využili potenciál vnútorného trhu EÚ;

37. poukazuje na význam podpory podnikateľskej činnosti prijatím opatrení potrebných na vytvorenie prostredia zameraného na podporu spoločností a na ich zapojenie do tejto činnosti; privítal by najmä druhú fázu programu Invest in Med, ktorého osobitným mandátom je posilnenie spolupráce medzi MSP a organizáciami, ktoré ich zastupujú v členských štátoch EÚ a v krajinách južného Stredozemia;

38. uznáva úlohu EIB, ktorú prostredníctvom nástroja pre euro-stredozemské investície a partnerstvo zohráva v pomoci MSP v južnom Stredozemí; víta rozhodnutie zvýšiť hornú hranicu pre jej operácie v regióne o 1 miliardu EUR, na základe čoho dosiahnu operácie EIB v regióne v priebehu nadchádzajúcich troch rokov výšku 6 miliárd EUR; znovu zdôrazňuje, že EIB by mala svoje investičné projekty osobitne zamerať na MSP a rozvoj projektov v oblasti infraštruktúry, najmä energetickej infraštruktúry, vzhľadom na potenciál tohto regiónu a na pomoc, ktorú mu môže poskytnúť EÚ na jeho rozvoj a využívanie; trvá na tom, že EIB musí zvýšiť svoje administratívne kapacity s cieľom kontrolovať svoje sprostredkovateľské partnerské banky, ktoré rozdeľujú globálne pôžičky podľa kritérií cieľov vonkajšej činnosti EÚ tak, aby sa za svoju činnosť plne zodpovedali verejnosti;

Štvrtok 10. mája 2012

39. víta nedávnu zaangažovanosť Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR) v stredozemskom regióne a prísľub EÚ a niektorých členských štátov, že poskytnú dodatočné prostriedky na činnosť tejto banky; vyzýva Európsku radu a Európsky parlament, aby urýchlili ratifikovali pozmeňujúce a doplňujúce návrhy k dohode o EBOR, na základe ktorej bude môcť EBOR plne pôsobiť v regióne Stredozemia; domnieva sa, že celkové prostriedky, ktoré sú k dispozícii na investície EBOR v regióne, by sa mali zvýšiť a že MSP by mali byť hlavnými príjemcami týchto investícií; podporuje MSP v tom, aby preukázali svoje odhodlanie a uplatňovali zásady demokracie, pluralizmu a trhového hospodárstva, aby mohli mať prístup k investíciám v súlade so štatútom tejto banky;

40. je pevne presvedčený, že pružný pohyb podnikateľov cez hranice je nevyhnutný na to, aby zóna voľného obchodu mohla riadne fungovať; zastáva názor, že EÚ by sa mala usilovať o väčší súlad medzi svojou prístahovaleckou a obchodnou politikou;

41. poznamenáva, že zjednodušenie vízovej povinnosti ostáva problémom pre mnohých obchodných zástupcov krajín južného Stredozemia, ktorí musia navštíviť EÚ z dôvodu stretnutia, odbornej prípravy alebo z iných služobných dôvodov; v tejto súvislosti víta nedávne oznámenie Komisie s názvom Dialóg o migrácii, mobilite a bezpečnosti s krajinami južného Stredozemia, v ktorom Komisia predpokladá, že dohody o zjednodušení vízovej povinnosti podporia okrem iného mobilitu podnikateľov; domnieva sa, že postupy integrity a spoľahlivosti pre víza by sa mali zjednodušiť, a žiada Komisiu, aby o týchto dohodách rokovala v koordinácii s obchodnými rokovacími s cieľom zabezpečiť, aby ich vykonávanie nebolo pre MSP príliš byrokratické;

Posilnenie agadirského procesu

42. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Euro-stredozemskú zónu voľného obchodu sa nepodarilo vytvoriť do roku 2010, a dúfa, že všetci partneri využijú impulz, ktorý priniesla arabská jar, na pokrok v oblasti nevyhnutných reforiem s cieľom vytvoriť fungujúcu a plnohodnotnú zónu voľného obchodu bez toho, aby sa narušila hospodárska súťaž medzi výrobcami v EÚ;

43. navrhuje, aby sa v rámci zavedenia politiky voľného obchodu pravidelne vypracovávali posúdenia vplyvu s cieľom priebežne monitorovať účinok tejto politiky na stredozemské krajiny v južnej Európe, pričom hlavným cieľom by malo byť dosiahnutie prínosov pre občanov a hospodársky a výrobný systém v rôznych dotknutých krajinách;

44. zdôrazňuje, že zatiaľ čo obchodné stratégie pre jednotlivé krajiny by mali byť vítané, tieto dohody by nemali mať nepriaznivý vplyv na regionálnu integráciu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že obchod medzi krajinami južného Stredozemia je aj naďalej veľmi obmedzený, a v tejto súvislosti konštatuje, že v roku 2009 pochádzalo len 6 % dovozov krajín južného Stredozemia z iných krajín južného Stredozemia v porovnaní so 40 % dovozu z EÚ; nabáda nové demokraticky zvolené vlády, aby boli obchodovaniu so susednými krajinami otvorenejšie ako ich predchodcovia;

45. skupinu štátov, ktoré podpísali Agadirskú dohodu, uznáva ako jediný príklad koordinovaného úsilia zameraného na obchod medzi krajinami južného Stredozemia a nabáda signatárov, aby rozšírili rozsah a členstvo svojich obchodných vzťahov; žiada Komisiu, aby pokračovala vo svojej podpore pre túto skupinu, ktorá predstavuje základný kameň, na ktorom sa môže budovať budúca obchodná stratégia EÚ;

46. ďalej žiada Komisiu, aby do dohôd DCFTA zahrnula určité pružné aspekty, ktoré nakoniec umožnia zlúčenie jednotlivých dohôd s Agadirskou dohodou s cieľom vytvoriť jednu Euro-stredozemskú zónu voľného obchodu;

47. s uspokojením berie na vedomie blížiaci sa využitie mechanizmu na podporu obchodu a investícií, ktorý poslúži ako databáza umožňujúca hospodárskym subjektom získať aktualizované informácie o obchodných a investičných podmienkach v regióne; trvá na tom, že tento mechanizmus by sa mal aktívne presadzovať v podnikoch v krajinách južného Stredozemia, mal by sa zmeniť na funkčný nástroj slúžiaci na zjednodušenie obchodu v rámci regiónu a nemal by slúžiť len ako informačný nástroj;

48. víta regionálny dohovor o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu, ktorý by mal obsahovať úplné dodržiavanie technickej dohody medzi EÚ a Izraelom o výrobkoch z okupovaných území; žiada Komisiu, aby urýchlila zaviedla nové pravidlá pôvodu na základe dohovoru o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu, a to najneskôr do konca roku 2013, v ktorom krajiny južného Stredozemia stratia preferencie všeobecného systému preferencií a výhodné pravidlá pôvodu vyplývajúce z tohto systému;

Štvrtok 10. mája 2012

Zjednodušenie poznatkov a priame kontakty

49. nabáda členské štáty EÚ, aby zohrávali ambicióznejšiu úlohu v stratégii EÚ pre južné susedstvo, a to poskytovaním rozsiahlych štipendijných programov pre študentov z krajín južného Stredozemia oboch pohlaví a zo všetkých sociálno-hospodárskych a etnických zázemí, najmä v oblasti ekonómie, podnikania, informačných technológií, komunikácie a obchodu; vyzýva Komisiu a podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku, aby ihneď navrhli zriadenie programov Euromed Erasmus a Da Vinci; konštatuje, že ostatní aktéri v regióne, napríklad krajiny Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, boli v poskytovaní takejto podpory krajinám južného Stredozemia efektívnejšie; domnieva sa, že takéto výmeny môžu zabezpečiť trvalé väzby s budúcimi obchodnými partnermi v krajinách južného Stredozemia;

50. pripomína úlohu, ktorú zohrávajú umelci, subjekty pôsobiace v oblasti kultúry a blogeri v snahe umožniť niektorým arabským občianskym spoločnostiam, aby sa oslobodili od diktatúry a nastúpili na cestu demokracie; vyzýva EÚ, aby do svojej obchodnej politiky začlenila spoluprácu v oblasti kultúry vrátane spoločných iniciatív v oblasti umenia, vzdelávania, médií, internetu a iných kľúčových sektorov v záujme podpory ľudských práv a demokracie;

51. požaduje okamžité vytvorenie obchodných komôr EÚ a partnerských krajín, ktoré by slúžili ako sprostredkovatelia podporujúci spoločné obchodné činnosti a vzájomné výmeny medzi hospodárskymi partnermi vrátane seminárov a obchodných veľtrhov; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že v tomto regióne neexistujú okrem Obchodnej komory EÚ a Izraela iné dvojstranné obchodné komory EÚ;

Maximalizácia vplyvu opatrení EÚ

52. je presvedčený, že obchodné iniciatívy Komisie musia byť podporené výraznejšou prítomnosťou úradníkov EÚ v oblasti obchodu v tomto regióne; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že delegácia EÚ má v Tunisku len jedného úradníka v oblasti obchodu a v Jordánsku nemá vôbec žiadne zastúpenie, a to aj napriek tomu, že vykonáva prvotné analýzy s ohľadom na rokovania o dohodách DCFTA s týmito krajinami;

53. okrem toho sa domnieva, že je nevyhnutné, aby EÚ plne koordinovala svoj obchod, investície a financovanie podporných činností v regióne s cieľom získať maximálny pozitívny vplyv; vyjadruje znepokojenie nad tým, že značný počet subjektov v rámci EÚ a v samotných partnerských krajinách a ďalší vonkajší aktéri by mohli nedostatočnou koordináciou spôsobiť zničenie alebo zdvojenie úsilia;

54. zdôrazňuje, že je potrebná užšia koordinácia medzi nástrojmi financovania európskej susedskej politiky, akým je napríklad investičný nástroj európskej susedskej politiky, a rôznymi inštitúciami EÚ a medzinárodnými a regionálnymi finančnými inštitúciami v regióne vrátane EIB, EBOR a Svetovej banky v záujme zabezpečenia maximálnej účinnosti a maximálneho zosúladenia; žiada Komisiu, aby viedla koordináciu týchto snáh;

*

* *

55. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, EIB, EBOR, vedúcim predstaviteľom štátov a vlád a parlamentom členských štátov a krajín južného Stredozemia a Únii pre Stredozemie.